

Църк. вѣстникъ

издава всѣка седмица
приложение четвъртъ
пята

Годиш. изд. 11 Варна

Годиш. изд. 10
за България 10 лев.
за странство 15 лев.

Бројътъ брой 15 от.

ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ

свещ. Стефанъ Ганчевъ

НО КЪДЕ СЪ

Кореспонденцията не се
приема — рѣководител
во седмичното издание
не се поема

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. Кесаревото — кесарю, Божието — Богу. —
Свещ. Д-ръ Ст. Цанковъ.
2. Книга за българскитѣ пастири и наставници. —
Ст. Михайловски.
3. Ролята на съвѣстѣта въ нравствения животъ на
човѣка. — *И. А. Ш-въ.*
4. Психология на религията. — *Свещ. Д-ръ К. Цъновъ.*
5. † Архимандритъ Теофилакть. — *Тс.*
6. Книжнина. Свѣтлина ни дайте. — *М. Московъ.*
7. Външенъ прѣгледъ.
8. Изъ вѣстниците и списанията.
9. Църковно-обществена лѣтопись.
10. Обявления.

Кесаревото — кесарю, Божието — Богу.

III.

Ако, наспоредъ божественото, църковно и българско конституционно право, самобитността и самостоятелността на българската православна църква стоятъ извънъ всѣко съмнѣние, както нажсо начертане по-рано, пита се: какъ и отдѣ могатъ да идатъ у насъ възгледи и пожелания за подчинение на църквата ни — въ религиозно-църковни дѣла — на държавата, за обръщането ѝ на чисто „национално-политическо“ учрѣждение, на субординирана секция на държавни учрѣждения?

Причини за това, както въ всѣко по важно наше дѣло, има не малко — и намъ е неудобно сега да засѣгаме всички.

Една отъ тия причини е простото *невъжество*. Споредъ сухиката на сегашния български интелегентъ, почти всѣки у насъ, безъ всѣкаква прѣдварителна, специална подготовка, безъ особито проучване на нѣщата, bona fidei се смѣта за призванъ и въ право да изказва компетентни мнѣния по всички въпроси. У насъ още не е настѣпилъ моментътъ на истинско интелектуално диференциране, — всѣки въ своята областъ, и всѣки отъ областѣта си — съ специално и точно познаване на нѣщата. За това, както и въ всички други области, тъй и въ църковната, у насъ всички, и ония, които не познаватъ и азбукето на теологичната и, по-специално, на църковно правната наука, излизатъ — и тѣ именно третиратъ и разрѣшаватъ сложнитѣ въпроси на църковно устройство, на взаимоотношения между църква и държава. Тази психика най-добрѣ можеше да се наблюдава въ шумнитѣ напослѣдкъ у насъ въпро-

си за положението, единството и устройството на църквата ни. На служителитѣ на българската църква не остава другъ начинъ на дѣйностъ срѣщу това невъжество, освѣнъ — просвѣщението.

Друга причина на прѣвратнитѣ понятия за църквата и взаимоотношенията между църква и държава е не толкова интелектуалното невъжество, колкото миса на „*нравствена интеллигентностъ*“. У насъ се зароди една малка групичка людие съ нѣколцина учили богословие хора, която не че не знае, какво собствено е църква и какви могатъ и трѣбва да бждатъ отношенията ѝ къмъ държавата — но, при все това, изказватъ и пропагандиратъ между несвѣдуци хора възгледи за върховенство на държавата въ църковни въпроси. Нѣщо повече, до като въ по-ранни врѣмена нѣколцина отъ тия „*verwirrte Theologen*“ обвиняваха българската църква, че ужъ била ставала орждие на държавата, сега, наопѣки, въ всички голѣми и дребни църковни въпроси подканятъ правителството, държавата да ги разрѣшава и налага на църквата. Страстьта и лошото чувство не познаватъ принципи, освѣнъ този единъ единственъ принципъ — прѣгръщане на всѣка безпринципностъ за удовлетворение на злочувствието. И тия именно людие, за да удовлетворятъ каприза и страстьта си къмъ *личности*, като не постигаха това съ прокламиранитѣ по-рано „*опозиционни*“, „*модернистични*“ принципи, промѣниха, за сжщата цѣль, принципитѣ си — и днесъ *чрѣзъ държавата*, чрѣзъ правителствата, чрѣзъ партиитѣ искатъ да наложатъ амбициитѣ и смѣткигѣ си, обличани, разбира се, въ дрѣхата на „*обществено-църковни*“ и „*принципни*“ въпроси. Тая, лишена отъ „*нравствена интеллигентностъ*“, групичка — заслужава *само отблълъване*. Това е достатъчно за работницитѣ и служителитѣ на българската църква, та и за всички истински и добронамѣрени нейни членове, за да приложатъ къмъ нѣколцината споменати людие мѣрката, която заслужаватъ.

Третата и най-сжществена, споредъ насъ, причина за възможността да се изказватъ прѣвратни понятия по въпроса е — *политиканствуването* съ църквата. Ако на католишката църква трѣбва да се хвърли упрѣкътъ, че е искала да подчини държавното напълно подъ нозѣтъ си, на доста отъ политичитѣ на източно-православнитѣ народи трѣбва да се хвърли упрѣкътъ, че сж имали тенденцията да обръщатъ църквата въ *instrumentum regni*. Засилата у тия политици на маловѣрието, слабовѣрието и изобщо на индиферентизма къмъ вѣрата, църквата и божествената ѝ задача — още повече способствуватъ на насоката да се поставя животътъ и устройството на църквата подъ врѣменнитѣ държавно-политически смѣтки. Добаи ли

се легковърното скланяне на нашитѣ по-нови политически мѣже къмъ установенитѣ въ западнитѣ протестантски страни отношения на държава и църква, къмъ протестантския принципъ „*cuius regio, illius religio*“, ще стане още по-вече обяснимо течението и у нѣкои наши политици за подчинение църквата на държавата.

Послѣдствие главно на тия обстоятелства почти у всички източно-православни народи въ най-ново врѣме политици сѣ влизали въ течения да посѣгатъ на автономността на църквата, явявали сѣ се, оттукъ, борби между държавни и църковни власти, — течения и борби, които и до сега не сѣ се улѣгнали и правилно разрѣшили.

Пръвъ Петръ Велики въ Русия съ сила въведе отношения между църква и държава, които стояха и стоятъ въ близость съ протестантски църковно-правни начала, но бѣха и сѣ въ вѣпиущо противорѣчие съ началата и каноничното право на православната църква. Подиръ него, въ 40-тѣ години на миналото столѣтие, подъ водителството на нѣмеца Маурера, и въ Гърция искаха до тамъ да поставятъ църквата подъ държавата, че да се прогласи гръцкиятъ кралъ за „глава на църквата“. Борбитѣ на църквата срѣщу тия попълзновения, наистина, остраниха тоя публиченъ съблазнѣнъ, но сѣ пакъ тѣзи попълзновения не останаха безъ послѣдици. Най-сетнѣ, същото поискаха да сторятъ и ромжискитѣ политици, особено отъ врѣмето на Куза, съ православната църква въ Ромжния. За всички тия политици църквата трѣбваше да се обърне на топка въ рѣцѣтъ имъ или въ рѣцѣтъ на властта, която поемаха. Тая вѣдна на индиферентизмъ къмъ църквата, на черна неблагоприятность къмъ нейното минало, на протестантски начала въ устройството и управлението ѝ имаха своя отзвукъ и у насъ, когато въ началото на деветдесетѣтъ години нѣкои поискаха да въведатъ нѣщо като „оберъ-прокуроръ“ въ Св. Синодъ, по подобие на Русия, Гърция и Ромжния. И само благодарение еднодушния и енергиченъ отпоръ на върховната ни църковна власть, тѣзи намѣрения останаха безплодни. Но този отзвукъ не е прѣставалъ. Него го има и сега. И на него въ голѣма степенъ се дължатъ и сега повдиганитѣ и повтарѣни възгледи за отношението на държава и църква, въпрѣки положителното божествено, църковно и нашо конституционно право. Тѣ се появятъ сегисъ-тогисъ, тукъ-тамъ, забулено или открито, въ дребно и ежществено, но като тенденция — съществуваатъ. И, за това, не трѣбва да бждатъ оставѣни ни безъ отблѣзване, ни безъ освѣтление, ни безъ отпоръ.

Отпорътъ отъ църковна страна, отъ страна на труженицитѣ на българския църковенъ вертоградъ трѣбва да бжде толкова по-окрилѣнъ и подигнатъ, че освѣнъ Бога, истината, правото и миналото българската църква има за себе си и нови течения и обстоятелствата въ странитѣ, отъ дѣто иде и отзукътъ за обръщане на църквата въ държавно-политическо орждие за управление. Въ всички споменати православни страни, — и въ Русия, и въ Гърция, и въ Ромжния — отъ години се засилва едно общо, едно общественно-църковно течение срѣщу политическата игра съ църквата. Днесъ въ руската църква и въ руското общество нѣма двѣ ѣриозни мнѣния, че трѣбва да се свърши съ тоя съблазнѣнъ — държавата да е доминиращото нажло въ уреждане на църквата. Противъ държавния „оберъ-прокуроръ“ въ руската църква

днесъ сѣ всички. И една отъ най-главнитѣ причини на силното въ Русия течение за помѣстенъ съборъ — е тая, да се освободи църквата отъ властта, надмощието на „оберпрокурорството“. Въ известното прѣдсъборно присѣствие (1905 г.), дѣто присѣствуваха най-виднитѣ руски пастири, богослови и канонисти почти едногласно се прие принципътъ за автономността на руската църква. И не може да има никакво съмнѣние, че въ най-скоро врѣме руската църква, тѣй или иначе, ще се отърси отъ пропититѣ съ протестанство петровски реформи.

Същото течение се наблюдава и въ Гърция. И тукъ легка-полегка духътъ на цезаропаписта Маурера се поизгуби, борбитѣ на църквата се засилиха, та и свѣтската интелигенция е за освобождение на църквата отъ „полицейскитѣ отношение“ на държавата къмъ нея. А въ Ромжния течението за самостоятелността на църквата отъ държавата е отишло до тамъ, че миналата година, по случай избирането на новъ митрополитъ-приматъ, никой отъ иерарситѣ на ромжиската църква не искаше да се съгласи да приеме поста, до като не се гарантира отъ страна на държавната власть самостоятелното уреждане на ромжиската православна църква. Паметни сѣ словата, по този случай, на единъ висшъ ромжнски клирикъ, че „ромжиската църква ще прѣмине до дѣла, които могатъ да закарать до кръсть, но ще защити, достойно и легално, принципитѣ и правата си!“ Познати сѣ и думитѣ на сегашния букурещки митрополитъ-прилатъ Кононз, който заяви прѣди избора си, че ще поеме високия църковенъ постъ при правителствено увѣрение и при своя специална задача — да се изпълни общото църковно-обществено искане: свобода и самостоятелность на църквата отъ държавата и политиканството.

Дори и Карловицката православна църква, която се намира въ прѣдѣлитѣ на една враждебна ней държавна власть, която е дожаждало да изпитва не едно вторжение и насилие на тази власть, и тази църква, въ инославна държава, миналата година сполучи да легализира единъ свой новъ уставъ, съ който ѝ се гарантира пълна вжтрѣшна църковна самостоятелность и свобода.

Бидейки това така, едва сега ли у насъ ще намѣратъ откритъ пжтъ възгледи и попълзновения за ограничение самостоятелността и свободата на църквата? Днесъ ли, подиръ установеното положително право, противъ достойната традиция на българската църква, и срѣщу общото течение въ всички православни страни за координационно отношение на църква и държава, подиръ това ли, казваме, ще ставатъ суетни опитвания за нарушение осветени свободи, за подигане смуть въ църковното и гражданско съзнание на българския народъ?

Напразни надежди!

Днесъ, отъ всѣки други пжтъ, най-вече, на всѣки опитъ, отъ дѣто и да иде той, за намѣсване на държавата и властитѣ ѝ въ дѣлата, устройство и живота на църквата категорично ще се повтори заповѣдта на Спасителя:

„Кесаревото — кесарю, но и Божието — Богу!“

Свещ. Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Ст. Михайловски.

Книга за българскитѣ пастири и наставници.

Писмо трето.

Принципътъ който сѣди въ основитѣ на една държава — и принципътъ отъ който исхождатъ нейнитѣ общественни наредби — е единъ и сѣщъ принципъ.

Османската империя бѣ създадена чрезъ покорекия и завоевания; тя търси подкрѣпка въ непрекъсванъ и най-строгъ натискъ.

Истинскитѣ, неизмѣннитѣ държавенъ режимъ, въ владѣнията на Падишаха, е режимътъ на господстващото племе.

Турчинътъ може да щади, да зачита до извѣстна степенъ немусулманскитѣ елементи. Но той иска да ги види отоманизирани. Не потурчени, — нека се разбере добре: отоманизирани значи служащи върво на отоманизма, на отоманскитѣ публични установления.

По вървоисповѣдни дѣла — турчинътъ е разсѣдоточителъ. Ала, въ политически работи, той отблъсва всѣкаква разсѣдоточителна система.

Отъ една страна вървогърчивостъ, отъ друга страна владичество: — ето що сж докарала завоевателната гордостъ, кастовото самолюбие и държавниятъ интересъ.

Политическата програма на всѣкитѣ Босфорски държавници — отъ времето на Къбръзлиевци и Фуадовци до день днешенъ — може да се опредѣли така:

— Християнската рад, алчуща за самостоятелнестъ, да се преобърне на оръдие за възвеличението на Полумѣсеца.

Единъ великъ везиръ бѣ казалъ, единъжки: „— Не е доста християнитѣ да носятъ фесъ на тѣла си!; тѣ трѣба да наложатъ фесъ и на духа си!“

Тѣзи думи на единъ султановъ помощникъ раскриватъ по добръ потайноститѣ на турската психика — отколкото дебелитѣ томове за Османската империя — публикувани вредомъ изъ Европа.

Къмъ изложения по горѣ възгледъ нека прибавиме и слѣднитѣ размишления:

Ислямизмътъ и нововремекиятъ принципъ на равенство сж работи несъвмѣстни. Върховенството, надмощието на турчина — не исхожда отъ граждански установления — а отъ религиозни.

Иначе казано — вървата е която пречи на мохамеданецътъ да счита немохамеданца за свой братъ.

Турчинътъ е първенецъ въ обществото за това защото е първенствуващъ предъ Бога.

Той е първовластникъ затова защото е правовърещъ.

Въ този редъ на изявления — Коранътъ е ясенъ и категориченъ:

„— Единъ народъ обладава всѣчки права, привилегии и преимущества, единъ народъ състои отъ господари и повелители: то сж върващитѣ, поклонницитѣ на Ислямизма.“

На онѣзи които възмечаватъ пресъздаване или реформиране на турската империя — ний бихме рѣкли:

— Премахнете най напредъ мусулманската теокрация!

На онѣзи които искатъ позападничаваньето на всѣчки ходжи, имами и софти — ний бихме възразили:

— Дайте имъ по напредъ френска, белгийска или английска душа!

Всѣчко това значи че Турция не е въ състояние да се преустрои сама. Изоставена на своитѣ собствени влѣчения и мировозгледи — тя навѣки ще пребжеде това што е сега: — недостъпна за никаква социална или политическа промѣна.

Но за да имаеме едно пълно и върво представление за състоянието на работитѣ въ югоизточнитѣ крайнини на Европа — не е доста да охарактеризираме османския сатрапизмъ; — пстрѣбно е и да охарактеризираме анти-османския тероризмъ.

Твърди се че терористътъ често бивалъ милосерденъ мжжъ; Степнякъ, слѣдъ като извършилъ — съ помощта на нѣкакъвъ кочашинъ — едно грозно посѣгателство — качилъ се на колата му — да избѣга отъ полицейската гонитба; кочашинътъ зашитаблъ безмилостно ковчегъ си; — Степнякъ изревалъ: „— Или спри да биешъ тѣзи клети животни, или ей сега ще слѣзнь отъ колата и ще се предамъ на властта!“

Психиката на терориста е — въ всѣки случай — първобитна; той е едновременно нѣжнолюбущъ и жестокозакоравѣлъ; така ни го рисуватъ двамата видни западно-европейски писатели — Анатолъ Фравеъ и Г. Лебонъ

Терористътъ е способенъ да рѣче на своя противникъ: „— Бжди ми братъ, ако не — ще те заколъ!“

Любовъ — или кръвъ; посрѣдата нищо!

Въ времето на Великата френска революция — имало е твърдѣ милосивни хора — които ставали палачи отъ хуманностъ.

Тѣхъ наричали guilotineurs par bonté!

Колкото и парадоксаленъ да изглежда тоя фактъ — се пакъ е фактъ. (Четете монографията на Gustave Bageot: Философия на гилотината).

Въ областта на социалнитѣ науки — логиката е двойствена: има логика уметвена, — има и логика чувствена, — (logique intellectuelle et logique affective)

Логиката на терориста е логика чувствена.

Съ други думи, терористътъ е човѣкъ на първото движение, човѣкъ на импулсията. У него нема разискване, разсъздаване, разузнаване; неговитѣ обноси, неговитѣ дѣйствия сж вдулавани нему отъ омраза къмъ нѣща и човѣца, отъ отвръщение и презрѣние къмъ всѣчко което не хармонира съ неговия идеалъ за човѣшкия животъ.

Терористътъ въ Турция — желающъ да премахне власти и началства чрезъ огнь, ятаганъ и стрѣлба — не се различава никакъ отъ терористичнитѣ типове, каквито ни ги описватъ историчитѣ: — той обладава сжщата дѣтинека наивностъ — и върши спокойно сжщитѣ злодѣяния.

Терористътъ въ Турция се оцѣлвава противъ азиатчината, противъ сатрапизма; — ала, вемщностъ, той подражава на азиатскитѣ сатрапи.

Аги и ефендета сж палачи на жени и дѣца; — терориститѣ сж истребители на невинни занаятчи и старци.

Крѣвнина въ единия лагеръ, — крѣвнина и въ другия лагеръ.

Да бѣ възможно да се разсѣждава съ такива изтупленници — ний бихме имъ доказали:

1) Че съ истреба потисници не се привършватъ;

2) Че прибѣгванетоъ къмъ тероръ би имало смисълъ само като *modus procedendi* на една отъ боржщитѣ се страни — сирѣчь ако тероризирването останѣше завинѣги монополъ на онѣзи които го устрояватъ;

3) Че, наопаки, историята ни учи какво тероризмътъ упада и погивна самъ отъ себе си, — чрезъ своето невздръжно бѣснѣяне;

4) Че много пѣти кръвнината не само не ослабява врага — но го усиля. . .

Но да спориме съ терористи — то би значало да се поставиме на една повърхнина съ тѣхъ.

Презъ нашето дълго общественно поприще — ний сме имали много пѣти случая да констатираме:

1) Че политическата възмъжалостъ състои въ умѣренността;

2) Че държавниятъ мжжъ трѣба да бѣде гѣвкавъ и да зачита потрѣбитѣ на епохата;

3) Че всѣкакви политически пощѣвки и искания сж игра безсмисленна — когато не сме въ състояние да ги наложиме;

4) Че правото безъ силата е една гола абстракция;

5) И че когато не сме по-силни — трѣба да бѣдемъ по хитроумни и по-благоразсѣдливи.

Да, ето що научихме въ школата на живота, — въ великата и свещенна школа на опитността.

Ала напразно — уви! — сме правѣли усилие да придадемъ опитността си на политиканствоващитѣ младежи; бѣлокосъ знайникъ и юношествоващъ ратсборецъ не говоржтъ сжщия езикъ!

Всѣчко минава и отминава: край нема за човѣшкитѣ насилия само.

Преди петъ хиляди години — въ времето на първата фараонска династия — имало е тирани и терористи.

Има ги и днесъ!

Гнятъ — отъ името на държавнитѣ потрѣби!

Разблудия — отъ омраза къмъ държавнитѣ потрѣби!

Дуелъ между свирѣпийтъ гигантъ нарѣченъ държавникъ — и върлото джудже нарѣчено съзаклятникъ.

Дуелъ който поставя на сцената — баснята на Езопа за двѣтѣ делви — желѣзната и глинената.

Западно-Европейскитѣ революционери — Мацини, Руфини, Гарибалди, Арт. Ранкъ, и многома други, даватъ слѣдния съвѣтъ на всѣчки които ратоборствуватъ за еманципация:

„— На неприятеля си не посягай, ако не си напълно увѣренъ че съ пръвъ замахъ ще го повалиши!“

Терориститѣ които се боржтъ противъ османската властъ мислжтъ иначе.

Тѣ стрѣлятъ къмъ своитѣ противници — знайки че нема да ги съборжтъ.

Тѣ вършжтъ насилия безрезультатни, безполезна, безпредметни, — сирѣчь безсмисленни. . .

Тѣ приличатъ на землетресение: — порасклатжтъ почвата, и отминаватъ. . .

А турцитѣ — не бидейки способни да уловжтъ истинскитѣ виновни, причинителитѣ на посягателства и сътресения — отмѣщаватъ си надъ беззащитната рая. . .

О, да, героитѣ на тероризма не стожтъ високо отъ знаменосцитѣ на сатрапизма!

Предъ всевѣковната човѣшка съвѣсть — кръвницитѣ сж кръвници — онѣзи които бѣснѣжтъ за запазване на едни облаги — както и онѣзи които бѣснѣжтъ за пресѣздаване на единъ редъ!

И. А. Ш-въ.

Ролята на съвѣстьта въ нравствения животъ на човѣка.

(1)

Велико е прѣдзначението на човѣка! Създаенъ по образъ и подобие Божие, създаенъ като царъ — владѣтель на мира, неговото назначение е да се самосувършенствува. А за да може той да постигне това свое назначение, трѣба да се намира въ правилни отношения съ него. Това пѣкъ е възможно само тогава, когато човѣкъ се ръководи отъ даденъ за туй законъ. И наистина, Провидѣнието е вложило въ дълбочината на нашата душа единъ непрѣстанно увѣщаващъ ни къмъ доброто гласъ. Това е тѣй наречената съвѣсть, която е показвала съществуванетоъ си въ всички врѣмена и у всички народи. Тя се явява като буденъ стражъ, който бди за всѣка човѣшка постѣпка, за всѣко движение на мисълта и постоянно напомнюва на хората, че има единъ висшъ законъ за справедливостъ и добро, за любовъ и добродѣтель, съ който ние всѣкога трѣба да се съобразяваме. „Може този, който е сторилъ грѣхъ и е извършилъ незаконно дѣло, — говори Св. И. Златоустъ, — да сполучи да се скрие отъ всички хора, но отъ съвѣстьта той никога не може да се укрие, — напротивъ, той всѣкога носи въ себе си тоя изобличителъ, който го безпокои, мжи и който никога не утихва. Като усърденъ лѣкарь тя не прѣстава да прилага своитѣ лѣкарства; и ако не я послушатъ, тя и тогава нѣма да прѣстане, но ще продължава постоянно да се грижи, — като непрѣкъснато напомнюва за грѣха, и като не дава на грѣшника да дойде до забрва. . . тѣй че поне чрѣзъ това да ни направи не до толкозъ наклонни къмъ прѣдишнитѣ грѣхове“. Съвѣстьта ми, — казва единъ благочестивъ човѣкъ, — е огледало, прѣдъ което не мога да скрия нито единъ порокъ, — обвинителъ, който не ми дава спокойствие, — свидѣтель, комуто не мога да противореча, — сѣдия, прѣдъ когото не мога да устоя“. А учениятъ Хоупе на едно мѣсто въ своята монография за съвѣстьта съ такъвъ свещенъ възторгъ се провиква: „Съвѣсть! Това е могжественно име, което означава нѣщо грозно, нѣщо величествено, което обитава въ гърдитѣ, въ сърдцето, въ душата на човѣка! Но не е ли туй мечта, не е ли химера, която до сега лѣсти хората, като ги кара да съединяватъ съ името съвѣсть такива прѣдстави, които ги хвърлятъ въ страхъ и въ продължение на цѣли вѣкове вселява въ тѣхъ трепетъ, безпокойство и ужасъ? Отъ кждѣ е изобщо у човѣка загадъчното свойство да съдържа своитѣ пориви и желанія, прислушвайки се къмъ ония, произлизаци въ душата му движения, които се противятъ на тия пориви и желанія? . . . Не е ли това друго, отлично отъ самитѣ насъ, същество, което говори въ насъ? Не е ли това Богъ, който ни дава да разберемъ Неговото въ насъ присѣствие? Хората твърдѣ често се основаватъ на Бога и на своята съвѣсть. Отъ кждѣ е това благочестиво настроение у тѣхъ, което извиква изведнажъ мисълта за Бога и мисълта за съвѣстьта?“ То е вродено у човѣка, ще кажемъ ние отъ себе си, и почва да

се проявява въ насъ още отъ момента, когато захващаме съзнателно да се отнасяме къмъ своя субективенъ миръ и она що ни окръжава. Ето защо и езичниците, които нѣматъ законъ, по думитѣ на ап. Павла, правятъ по съвѣсть всичко, което е законно. (Рим. II, 14). Но понятието за съвѣстѣта у езичниците било неправилно, тъй като тѣ нѣмали още истинска и вѣрна прѣдстава за човѣка и цѣлѣта на неговото назначение. Трѣбаше да се яви християнството, което да даде ясно понятие на хората и по тоя въпросъ. Въ Нови Завѣтъ думата съвѣсть се срѣща 31 пѣти (Иоан. 8, 9; Дян. 23, 1; I Петр. 2, 19; 3, 16—21; Рим. 2, 15; 9, 1; 13, 5; I Кор. 8, 7; 10, 12; 10, 25—27, 28—29; II Кор. 1, 12; 4, 2; 5, 11; I Тим. 1, 5, 19; 3, 3; 4, 2; II Тим. 1, 3; Тит. 1, 15; Евр. 9, 9, 14; 10, 2; 22, 13, 18). Много отъ отцитѣ на църквата въ своитѣ творения сжщо зачекватъ и въпроса за съвѣстѣта. Тѣ рисуватъ послѣдната като вжтрѣшно чувство на човѣка, което го кара да върши доброто и правдата. Ако ли човѣкъ прѣнебрѣгва прѣдписанията на това чувство, тогава той изпитва силно мъчение и прѣживява ония ужасни душевни състояния, които тъй майсторски сж обрисувани въ поезиитѣ на художниците отъ всички врѣмена. Когато пѣкъ човѣкъ слуша гласа на съвѣстѣта, той изпитва едно особено вжтрѣшно доволство, едно блажено спокойствие. Ето напр. единъ волнодумецъ: за него и религия и нравствени правила и обществени и всѣкакви други задължения отдавна сж прѣстанали да сжществуватъ. Той на всичко се надсмива и казва, че за него нѣма нищо, което да го спира да върши каквото и да било.

Напраздно дръзкиятъ и лекомисленъ волнодумецъ счита всичко въ свѣта за народно прѣдубѣждение, християнството — за гражданско обуздание; напраздно той, като не вѣрва въ добродѣтелята, нарича я или мечта или лицемѣрие; напраздно се стареа да убѣди и увѣри себе си, че ужъ само това е добро, което ни внушаватъ хитростѣта, лукавството и користолюбиеото; напраздно, най-послѣ, се опитва да отхвърли вѣчното Провидѣние, Промислителя и Праведния Сждия — напраздно, казваме, защото вжтрѣшниятъ гласъ вика: „лъжешъ, човѣче!“ Но затреперва земята подъ нозетѣ му, всичко около него се разрушава; другаритѣ му блѣднѣятъ и се погльщатъ отъ зѣящата бездна; явява се ужасна борба между стихииѣтъ, разчуватъ се подъ небесата удари отъ грѣмъ; виждатъ се разни свѣткавици и домѣтъ на волнодумца, като се запалва, прѣвръща се на прахъ и пепель. Сега той вече прѣстава да се подиграва. „Има Богъ!“ — вика вжтрѣшниятъ му гласъ. „Има Богъ!“ — повтаря безмислено и той, като трепери отъ страхъ.

Напраздно злодѣятъ се смѣе въ сърдцето си на тоя небесенъ гласъ, като го нарича послѣдствие на възпитанието — „отгласъ на дѣтскитѣ приказки“. Той се опитва да постави себе си по-високо отъ съвѣстѣта. За това, често пѣти, слѣдъ като извърши тайно грѣховетѣ си, озърта се насмѣшливо около себе си и пита: е, кждѣ е сждията, който ще ме сжди? — Въ тая минута вжтрѣшниятъ гласъ се отзовава: ако ти даже и цѣлия миръ би повалилъ върху грѣховетѣ си, за да ги скриешъ, пакъ рано или късно тѣ ще излѣзатъ на явѣ.

Напраздно той се прѣдава на шумни веселия, защото навсѣкждѣ носи пожаръ въ сърдцето: адската искра го яде. Напраздно той се сили да се откъсне отъ священото мироустройство, въ което може да прѣживява само доброто, а злото произвежда гибель, защото неизвѣстна сила го увлича съ себе си и го приковава заедно съ дѣлата му къмъ вѣчния порядкъ на вселената. Бѣдствие се поражда отъ най-тайнитѣ му грѣхове. Той не може да възпрѣпятствува на това. Като изгуби спокойствието на душата си, той непрѣстанно се плаши

самъ отъ себе си; безпокойствие го изяжда; вжтрѣшниятъ гласъ му вика: „Богъ е навсѣкждѣ!“ —

Напраздно ти, завистливи човѣче, когато се въоръжишъ съ клевета, прѣслѣдвашъ истината и, като се оскърбявашъ отъ достоинството на другитѣ, стремишъ се да грабнешъ отъ тѣхъ вѣнеца, който ги украшава. Коего говори твоя езикъ, това неволно се почита и отъ твоео собствено сърдце — ето защо рано или късно ти ще свършишъ съ посрама, чрѣзъ което справедливо ще се накажешъ. —

Напраздно ти, безсърдечни мжчителю, гонишъ невинността за оправдание на своитѣ собствени прѣстѣпления: напраздно изваждашъ противъ нея лъжесвидѣтели, подкупвашъ сждитѣ, заплашвашъ съ затваряне въ тъмница, употребявашъ различни наказателни мѣрки; напраздно! — ти не можешъ я побѣди. Тя смѣло ти се смѣе въ безсрамнитѣ очи; тя и когато плаче, се усмихва, а ти, напротивъ, и когато най-много се веселишъ, се обхващатъ отъ страхъ и трепетъ; тя и въ тъмницата е весела, а ти и на угощението, кждѣто има разкошни ястия, треперишъ съ цѣлото си тѣло. Възведи праведника макаръ и на бѣсилката, смъртъта му ще бжде негова побѣда, а побѣдата му — твое осжждане.

Такъва е силата на съвѣстѣта. Тя, като невидимъ ангелъ, прониква между насъ хората, подѣржа истината, правдата и невинността, макаръ и цѣлиятъ свѣтъ да ги остави; тя не изгубва прѣстѣпника, макаръ той и да се крие даже въ най-недостѣпнитѣ и мрачни гори; тя побѣждава злодѣя, макаръ да го защищаватъ и хиляди негови другари¹⁾.

(Слѣдва)

Свещ. Д-ръ К. Цѣновъ.

Психология на религията¹⁾

Ако вѣрата е дѣйствително едно болезнено психично явление, то защо прѣдставява за хората една цѣлност и то такава, която дава сила за велики подвизи и дѣла и която възвисява духа на човѣка даже до „третото небе“?

Тукъ може да се възрази, че едно „възвисяване духа на човѣка“ още не значи пълна нормалностъ, защото това е едно субективно чувствуване, което не изключавача болезненостѣта.

Туй възражение, принципиално вземено, може да бжде вѣрно, па може да бжде и невѣрно, защото, ако субективнитѣ чувствування не изключаватъ болезненостѣта, то сжщо така я и не включаватъ. Вѣроятно, тукъ се смѣсватъ понятията „болестни явления“ съ „необикновени явления“. Това смѣсване може да бжде тенденциозно, па може да бждѣ и искрено, (но както и да е, основата си остава една и сжща), а именно: чуждѣ ли е нѣкой на една областъ, то не може да има и правилно разбирателство за нея. Отъ друга страна, хората иматъ винзги и една тенденция да свеждатъ или понизяватъ необикновеното до обикновеното и не удаде ли имъ се това, то го причисляватъ къмъ категорията не ненормалността. Това можемъ констатира въ много области. За да покажемъ туй, вземаме за примѣръ разсжденията на нѣкои видни хора относително гениалността, цитирани у Джемса. Д-ръ Могенъ казва: „Гениалността е само единъ отъ клоноветѣ на невропатичното дърво“. Lambroso: „Гениалността е единъ знакъ на израждане, сродно на моралната лудостъ“. I. F. Nisbet: „Всѣки

¹⁾ Примѣритѣ ни за силата на съвѣстѣта сж заети изъ труда на П. Суходаевъ „О добродѣтеляхъ и недостаткахъ“.

²⁾ Вижъ „Ц вѣстникъ“, брой 32.

пжтъ, когато животътъ на нѣкой човѣкъ е станалъ достатъчно важенъ, та много да се говори за него и да бжде прѣдметъ вече на полезно изучаване, то непрѣмемо този човѣкъ принадлежи къмъ категорията на болнитѣ... И нека добръ да се забѣлѣжи, че въ случая правилото обикновено гласи : Колкото по-голъма гениалността, толкова по-голъма неправилността“. (Je grösser das Genie, desto grösser die Anomalie).

Тази тенденция е още по-голъма при тълкуването на религиознитѣ явления. Тукъ неволно ни идва на ума Андерсеновата приказка за малкитѣ патенца, споредъ които „необикновеното пате“, излюпено отъ случайно попадалото между тѣхъ лебедово яйце, било изродъ.

Медицинскиятъ материализъмъ желае на всѣка цѣна да подкопае основата на религията, защото въ обикновения животъ винаги става тѣй, че онзи, който не уважава и нѣма вътрѣшното основание да уважава едно нѣщо, има тенденцията да покаже неговата абсурдностъ, безъ да има прѣдъ видъ, че въ него, като отдѣленъ индивидъ, не могатъ да бждатъ централизиранни всички факти и прояви на човѣшкия животъ, та да изхожда само отъ себе си и да прави генерални обобщения. Вѣрно е, че ние винаги цѣнимъ нѣщата споредъ нашитѣ склонности и тежнениа, обаче нѣмаме право да отричаме ония цѣнности, които изразяватъ нѣща, противъ тѣзи наши склонности и тежнениа. И ако медицинскиятъ материализъмъ казва, че само фактитѣ на *реалния* миръ могатъ да прѣдставляватъ за насъ нѣкаква цѣнностъ, то ние ще утвърдимъ че и фактитѣ на религията могатъ да прѣдставляватъ за насъ нѣщо и то таквозъ, което стои високо въ очитѣ на мнозина хора. Фактитѣ на *реалния* миръ прѣдставляватъ цѣнностъ, която ние ще наречемъ *лична цѣнностъ* и която можемъ да подведемъ изключително подъ категорията на ползата, когато фактитѣ на религията, които въ практическия животъ се изразяватъ като религиозно-нравствени максими, прѣдставляватъ цѣнностъ, която изисква самопожертвуване за другитѣ, което нѣщо върви въ разрѣзъ съ изискванията на моето лично „азъ“ и която ние ще наречемъ *мистична цѣнностъ*. Тази цѣнностъ не можемъ обясни въ никой случай отъ гледището на медицинския материализъмъ, както не можемъ я обясни и отъ гледището на философския спекулативизъмъ.

Медицинскиятъ материализъмъ обявява вѣрата за ненормално явление. Обаче по какво различаваме нормалнитѣ отъ ненормалнитѣ явления на нашия психиченъ животъ ? Изключително по тѣхното значение. Друга мѣрка ние нѣмаме. Ако ние почитаме, напримѣръ, гениално-религиознитѣ хора, то не е защото правятъ отклонение отъ нормалното, но защото тѣ именно сж могли да ни кажатъ истини, служачи за ръководни начала въ нашия животъ. Пита се обаче, какъ така отъ нервното израждане или пѣкъ отъ други болестни състояния, тѣй укорявани въ теорията на физиологията, се раждатъ истини, тѣй похвалявани въ теорията на цѣнноститѣ ? Тукъ дохождаме до едно безизходно положение, защото ние знаемъ, че всѣка болестъ и ненормалностъ понижаватъ както тѣлеснитѣ, така и душевнитѣ функции на човѣшката натура и докарватъ падане подъ обикновеното, когато ние виждаме при вѣрата, че въ най-критическитѣ и сждбосносни минути тя дава една директива и успокоение на човѣшкия духъ, като показва ясно пжтя и срѣдствата за едно цѣлесъобразно дѣйствуване. Въ такива случаи се изисква героизъмъ, дисциплина и вътрѣшно равновѣсие и ако вѣрата бѣше едно болестно явление, то щѣше да се получи тѣкмо обратния ефектъ. Всички нѣща въ практическия животъ се цѣнятъ по резултатитѣ, които даватъ и тогазъ се причисляватъ къмъ една или друга категория. Оттукъ заключаваме, че въ случая и

дума не може да става за нѣкаква ненормалностъ и затова твърдението на медицинския материализъмъ, какво вѣрата била едно ненормално явление, е на нищо неосновано твърдение.

Мистичната цѣнностъ (която въ практическия животъ се изразява, както вече споменахме, като религиозно-нравствени максими) се разглежда по единъ особенъ начинъ и отъ мнозина философи, които изключително се занимаватъ съ разрѣшение проблемитѣ на етиката. Тѣ се абстрахиратъ отъ всѣка мистика и обработватъ етичнитѣ положения съвсѣмъ независимо и този начинъ се счита за една придобивка и единствено за наученъ. Едно врѣме Кантъ намѣрваше, че „моралътъ необходимо води къмъ религията“, обаче днесъ видни философи, сжщо така ригористи въ етиката, намиратъ, че етичнитѣ положения могатъ да се обосноватъ напълно „иманентно“ и затова нѣма защо да се излиза отъ границитѣ на фактитѣ и да се отива въ метафизични построения.

Противната страна на тази школа пѣкъ счита, че въобще е невъзможно да бждеш нравственъ безъ да бждеш и религиозенъ, защото не било могло да вървашъ въ извѣстни изисквания и да ги считащъ за себе си задължителни, щомъ ти ги разглеждашъ като нѣща отъ естественъ, а не отъ божественъ произходъ.

Исходно-защитителниятъ пунктъ тукъ е ползата въ практическия животъ, обаче това не е никаква подкрѣпа и рѣшение на въпроса. „Защото не сме щѣли да върваме въ задължителността на етичнитѣ изисквания, затова трѣвало да мислимъ, че сж отъ божественъ произходъ“. Та що отъ туй, че не сме щѣли да върваме ? Но щѣло да бжде лошо въ практическия животъ. Това малко интересува теоретика, който иска научно да подкрѣпи извѣстни положения. И безъ такава подкрѣпа етиката въ никой случай не би могла да се нарича наука.

Въпросътъ трѣбва да има една правилна постановка, за да има и едно правилно рѣшение. Той трѣбва да гласи : По силата на какво нѣщо ние сме принудени да се виждаме длѣжни ?

На този въпросъ не сж дали задоволителенъ отговоръ нито етично-иманентната, нито пѣкъ ней противната школа. И въпросътъ си остава пакъ въпиющъ, а особено за ония, които мислятъ и желаятъ да си дадатъ смѣтка за нѣщата, които служатъ за основни начала въ тѣхния животъ¹⁾.

(Слѣдва).

† Архимандритъ Теофилактъ.

Подиръ дълго тежко боледуване вчера, на 23 тогъ, въ болницата на „Червеня кръстъ“, се упокои въ Господа Бога Н. Високопрѣподобие архимандритъ Теофилактъ. Неговата кончина ще прѣдизвика дълбока печаль не само въ неговитѣ чеда, роднини и близки приятели, но и въ всички, които познаватъ труженичеството на починалия. Виденъ труженикъ, архимандритъ Теофилактъ, познатъ съ името свещеникъ и послѣ икономъ Георгий Тилевъ, е мжжъ съ полувѣковна дѣйностъ и съ заслуги къмъ църквата и отечеството, на които съ прѣданостъ и самоотвержение служи. Името и дѣлата му сж прѣплетени съ тия на виднитѣ наши църковни и полити-

¹⁾ Въ 32-и бр. на „Църк. в.“ въ сжщата статия, на стр. 395, 31 релъ отъ долу е направена една грѣшка. Изпуснати сж нѣколко думи. Затова вмѣсто : *На тѣхъ е чужда и непонятна силата ѝ въ логиката* в пр., трѣба да се чете : *На тѣхъ е чужда и непонятна всѣка религиозностъ. Тѣ търсятъ да намерятъ силата ѝ въ логиката* в пр. Умоляватъ се читателитѣ да си поправятъ тая грѣшка. Бѣл. на ред.

чески дѣйци. Отъ половинъ вѣкъ насамъ нѣма църковно и народно дѣло, на които той да не е далъ способности и енергията си. За това пѣкъ и свещеникъ Тилевъ бѣ едно отъ най-популярнитѣ лица до и подиръ освободително-то въ южна България, дѣто той най-първо и най-много е работилъ. Той участвува съ еднаква ревност и прѣданостъ въ борбитѣ за църковни и политически права на народа. Неговото участие въ политическитѣ движения и особено въ възстанията прѣзъ 1876 г. въ родния му пазарджийски край му донесе вѣриги на врата, тъменъ затворъ и смъртна присѣда въ гр. Одринъ. Едно застѣпничество го спаси отъ бѣсилка. Ако това застѣпничество бѣ закъснѣло съ нѣколко часа, той би билъ въ доосвободителния поменикъ на мѣченицитѣ за политическата свобода на България. Подиръ освобождението на България той, слѣдъ като участвува въ гимнастическитѣ дружества, които готвятъ опълченскитѣ дружини да продължатъ освободителното дѣло, става народенъ избраникъ и участвува въ областното събрание въ Южна България. Подиръ съединението на двѣтѣ Българии, южна и сѣверна, народното довѣрие го праща въ първото народно събрание, въ което заседаватъ прѣдставителитѣ на двѣтѣ Българии. Ала гражданскитѣ длѣгъ, който го държи въ вихра на политическитѣ борби, го не отклонява и отъ пастирския длѣгъ. Прѣданъ на църквата и отличаванъ отъ иерарситѣ ѝ за способнитѣ и енергията си, той участвува въ всички почти църковни свѣти, било като избраникъ на пловдивската епархия, било като делегатъ. Това е едно отличие и една честь, които никога не е дигирилъ. Подиръ детрониранието на покойния князь Александъръ Батембергъ, той напуска България и заминава за Турция да служи на нашитѣ неосвободени сънародници. Н. Блаженство екзарха, който познавалъ добръ дѣйността му въ южна България, използвалъ неговитѣ дарования и енергия. Той го назначи изпърво за екзархийски протосингелъ, а послѣ за духовенъ служителъ по особени порѣчки. Икономъ Тилевъ служи съ прѣданостъ на народо-църковното дѣло, като съ вѣщина изпълнява важни и деликатни порѣчки въ Македония и Одринско. Неговата опитностъ и неговия тактъ го издигатъ вредъ въ очитѣ на населението и на официалнитѣ власти. Когато напусна Цариградъ и се завърна въ България, св. Синодъ го отличи, като го замонаши и произведе въ санъ архимандритъ. Едно по друго той му възлага високи длѣжности, които той съ достоинство изпълнява. Подиръ длѣжността инспекторъ на Духовното училище въ Самоковъ и послѣ въ Духовната семинария въ столицата, той бѣ назначенъ за протосингелъ на Ловчанската митрополия, каквато длѣжностъ по-рано изпълнявалъ при софийската митрополия. Като протосингелъ на Ловчанската митрополия, той свърши своята пастирска дѣйностъ и своя земенъ животъ.

Архимандритъ Теофилактъ бѣ примѣренъ пастиръ-гражданинъ, всѣкога съ неизчерпна енергия и всѣкога прѣвъ тамъ, дѣто църковно-народнитѣ работи искатъ енергия и самоотвержение. Той бѣ достоенъ църковенъ служителъ и рѣдѣкъ пастиръ. Той бѣ и цѣла архива. Неговиятъ характеръ бѣ прѣкъ, неговата душа блага, неговата рѣчь увлекателно-омайна, неговия патриотизмъ огненъ, неговата прѣданостъ къмъ църквата и народа примѣрна, а неговата любовъ къмъ правдата отиваше до самоотвержение. Въ негово лице църквата губи достоенъ и прѣданъ служителъ, а отечеството—заслужилъ и самоотверженъ синъ.

Господь Богъ да упокои душата му въ своитѣ небесни селения.

Миръ на духа му!

Гс.

М. Московъ.

КНИЖНИНА.

Свѣтлина ни дайте!

(Разказъ)

Макаръ и мѣничко момиченце, то помнѣше послѣднитѣ думи на майка си, които каза тя, когато лежеше на смъртниятъ одъръ, — помнѣше много добръ, какъ му казваше майка му: „дѣще, пали ми кандилце, нека ми свѣти въ иконостаса. Ехъ, азъ минахъ много тъмно живота си и пакъ въ тъмнина отивамъ. Нека гори поне кандилце, та то да ми блѣщи слѣдъ смъртъта, да мога да се явя съ свѣтлина прѣдъ Бога. Тъмно, тъмно! . . . тѣй минахъ живота си! Нека ми свѣти кандилце подиръ смъртъта! Негли Богъ ще ми прости грѣховеѣ. Свѣтлина, свѣтлина ми трѣбва!“ . . .

Дѣтенцето запомни много добръ думитѣ на майка си и всѣки пѣтъ, когато забѣлѣзваше, че слънцето се навежда къмъ западъ, отиваше прѣдъ иконостаса да запали кандилцето, като мислѣше, че изпълнява волята на покойната си майка, която бѣше толкова добра къмъ него и която се мѣчи за него, останало вече на чужди рѣцѣ. Чинѣше му се, че като палѣше кандилцето, разговаряше съ майка си, и тя отвисоко отгѣйдѣ го гледаше и му се радваше и го закриляше. То запалваше свѣщица, пламваше фетилъ на кандилцето, прѣкрѣстѣше се и се спираше нѣколко минути да си погледа блѣдното пламъче, какъ си трепти въ мрачината, какъ си блѣщучка прѣдъ иконата, която гледаше къмъ дѣтенцето съ благия си кротѣкъ погледъ, както го е гледала много пѣти майка му. И сѣкашъ на дѣтето олекваше, като че усѣщаше милата си майка да го гали.

Най-голъмата радостъ на дѣтенцето бѣше да капне масло въ кандилцето, да запали фетилчето, да се изправи прѣдъ иконата и тѣй въ такова молитвено настроение да прѣкара нѣколко врѣме мѣлчишката: отчуждаваше се отъ свѣта и въ мѣлчалива бесѣда изливаше мислено прѣдъ Бога и тѣжи, и сиромашки неволи и обичта къмъ изгубената си майка и сѣкашъ слѣдъ една кжсичка молитва се чувствуваше успокоено, възродено, облекчено . . . И като виждаше че масълцето намаляваше въ шишенцето, нѣкакъ си сърдцето му се свиваше отъ болки. Но то сѣ имаше надежда, че ще намѣри добри хора, които да му помогнатъ да си купи масѣлце, та да не остане да изгасне кандилото и да наруши дѣтенцето майчината си воля. И живѣеше то съ тая си надежда и се крѣпѣше.

Ала колко изненадано остана, когато видѣ веднѣжъ, че изчезнало кандилото отъ иконостаса, и той опустѣлъ! Не можеше да разбере, кѣдѣ би могло да се дѣне то? Коя светотатствена рѣжа е могла да посегне и да открадне онова, което бѣше най-скъпо за дѣтето и съ което служеше то на покойната си майка, като изпълняваше къмъ нейната паметъ единъ свещенъ длѣгъ, който тя му завѣща прѣди да остави този свѣтъ и да се прѣсели въ вѣчността.

Бащата на момиченцето нищо не можеше да каже за кандилцето, защото се връщаше почти всѣка вечеръ пиянъ и малко се грижеше за кжщата си. И прѣди да умрѣ жена му, той не се връщаше трѣзвенъ и съ отношенията си, съ пиянството си, съ грубостъта си поболи жена си, ускори смъртъта ѝ, приготви гроба ѝ. Дѣтенцето биваше много пѣти свидѣтель на печални сцени между баща си и майка си, на жестоки разпри и боеве между пиянъ мѣжъ и нещастна жена, и колко сълзи бѣше пролѣло заедно съ горката си майка! И най-сетнѣ

свикна да гледа на баща си като на единъ звѣръ, който живѣеше да мъчи немилостиво беззащитната му майка и да я прати прѣди вѣрме въ гроба. Къмъ тоя звѣръ то не смѣеше да се обърне вече за помощъ, то треперѣше, колчемъ виждаше баща си да се олюлява по стълбата и много пжти замръзваше на мѣстото си отъ страхъ прѣдъ него.

Докато имаше съ що да служи на майка си, то се утѣшаваше, но като видѣ иконостаса пустъ, тъменъ, мраченъ като гробъ, то се усѣти отговорно прѣдъ майка си, прѣдстави си всичката мрачина на гроба, доколкото дѣтската фантазия можеше да си прѣдстави, въобрази си страданията на майка си въ гроба, въ черната земя безъ свѣтлина! Помисли си, че тя не може да се яви прѣдъ Бога, защото е грѣшна, защото е тъмно — защото не свѣти кандилце на иконостаса! И ужасъ обхвана дѣтето. Да имаше поне кому да се оплаче! Ала всички сж чужди за него. Една бѣше близка до него, — майка му, но и тя си отиде, и то не можеше да ѝ отслужи тѣй, както му бѣше поръчала!

Дѣтенцето почувствува всичката грозотия на самостията, цѣлия ужасъ на нещастие си! Докато имаше за какво да се грижи въ клетия си сирашки животъ, докато имаше цѣль на своето съществуване, нѣкакъ си полеко се живѣеше... Иконостасътъ бѣше станалъ храмъ за дѣтето, свещенъ олтаръ, прѣдъ който си бѣше посветило живота да служи, да священнодѣйствува за паметъта на майка си. Но сринатъ е вече този храмъ! Ами сега!..

И дѣтенцето оброни сълзи!

Мрачина на майка му на оня свѣтъ, нещастие за него въ този!..

Иконостасътъ пустъ безъ кандило, безъ свѣтлина! Какъ фетилчето би си блѣщѣло срѣдъ маслото, какъ би хвърляло наоколо свѣтлинка въ мрачината и какъ би радвало клетото дѣтско сърдце!

И дѣтето изкочи на улицата да потърси поне една счулена чашка и да импровизира кандилце, както правѣше майка му по-рано, когато не бѣше още купила това кандилце.

И тръгна дѣтето по мегдани, по улици и... очитѣ му свѣтнаха, като съзрѣ край едно купище хвърлена половина чаша. То я грабна, затече се вкжци при иконостаса, сложи я, капна останалото масло, пламна фетилчето, и сѣкашъ дѣтенцето стовари тежкъ товаръ отъ раменѣтъ си — тѣй му олекна.

Въ това вѣрме баща му се върна, и дѣтето изтрѣпна на мѣстото си, като видѣ, че той се приближава къмъ иконостаса. Той бѣше продалъ кандилцето, изпилъ паритѣ въ кръчмата и сега се чудѣше, отгдѣ се е взело отново кандило да свѣти въ иконостаса!

— Татко, каза дѣтето съ умилителенъ гласъ, — не зная, кой е зель кандилцето отъ иконостаса? Азъ намѣрихъ това на улицата и го запалихъ да свѣти на мама. Нали тя заръчваше, като умираше, да ѝ палимъ кандилце, за да ѝ свѣти на оня свѣтъ, та да не ѝ тъмнѣе въ гроба и прѣдъ Бога, защото тя тукъ прѣкарала много черенъ животъ, тъменъ... Нека да ѝ свѣти, татко! Има нужда отъ свѣтлина!

И дѣтенцето се облѣ съ сълзи.

Бащата изпогледна кандилцето и дѣтенцето си; спомни си и послѣднитѣ думи на жена си, и нѣкакъ сърцето му се прѣвърна. Защо ли му дожалѣ и жена и дѣте? Какъ тѣй можахъ да го трогнагъ пълнитѣ съ сълзи очи на дѣтето и споменитѣ за жена му, която, докле бѣше жива, той третира злѣ, докато я умори? Съзнанието му почна да се прояснява, и той сѣкашъ виждаше прѣдъ себе си всичкия ужасъ на прѣстѣпленieto си къмъ своята жена, усѣщаще отговорността на дѣла-

та си прѣдъ своята съвѣсть, която до тогава като че бѣше заспала.

— Има нужда отъ свѣтлина, дѣте мое, има нужда отъ свѣтлина! А кой нѣма нужда отъ... нея... свѣтлина? Иние... свѣтлина, свѣтлина ни трѣбва... Ахъ, тая тъмнина! Нека свѣти кандилцето прѣдъ благия образъ на Спасителя, Който всички обича, но отъ Когото взехъ кандилцето и го продадохъ... да изпия паритѣ. Да, да ги изпия, а кжщата и гроба оставихъ безъ свѣтлина!..

И той прѣгърна дѣтето. Очитѣ му се напълниха съ сълзи... Той заплака.

Почувствува се виновникъ, прѣстѣпникъ и прѣдъ съвѣсть и прѣдъ Бога, и прѣдъ жена си, и прѣдъ дѣтето си и трепна като прѣдъ сждѣ. И той искаше да изкупи грѣха си, да облекчи съвѣстьта си, да намѣри покойствие. Но гдѣ?

Дигна очи къмъ свѣтлината въ иконостаса, а тя блѣдна, мека, топличка, си блѣщукаше и сѣкашъ сѣеше около себе си отрада, тишина, миръ и покойствие. И той се приближи къмъ тая свѣтлина и се наведе да колѣнчи прѣдъ нея, като че искаше прошка отъ нѣкого... Колѣнчи и дѣтенцето. Когато станаха, той се усѣти, сѣкашъ се бѣше възродилъ, просвѣтилъ, успокоилъ, сѣкашъ блѣдната свѣтлинка на кандилцето освѣти тъмнитѣ кжтове на душата му, и той видѣ всичката грозота на дотогавашния си животъ, който възненавидѣ, намрази...

— Свѣтлина, свѣтлина ни трѣбва... и за насъ живитѣ, а не само за умрѣлитѣ! Да е благословена тая свѣтлина, която прѣска миръ и отрада въ душата ни! Тя избави отъ погибель единъ тъменъ животъ и го изведе къмъ животъ къмъ Бога... Нека служимъ, дѣще на тая свѣтлина, нека палимъ това кандилце, то не трѣбва само за майка ти...

И той цѣлуна дѣтенцето като никога, а то ге гледаше изумено.

Кандилцето не огасна, но свѣтлината не огасна и въ душата на бащата, и той поддържаше тази свѣтлина както въ иконостаса тѣй и у себе си и тжжеше за изгубената си жена, радваше се на дѣтенцето си. И за свѣтлината прѣдъ иконостаса, прѣдъ храма той забрави кръчмата, и колчемъ си спомняше миналия си животъ, прѣдъ него исплкъваше една тъмна отвратителна яма, която погълна младитѣ му хубави дни...

Свѣтлина, свѣтлина ни дайте!..

Външенъ прѣгледъ

Сръбската църква. (Богословското училище св. Сава; монашеското училище въ манастира Раковица). Сръбската православна църква има подъ свое вѣдомство двѣ училища: Богословското училище св. Сава и Монашеското училище. Първото е въ столицата — Бѣлградъ, а второто въ манастира Раковица.

Въ Богословското училище се приематъ съ изпитъ ученици, свършили първоначално училище не по-млади отъ 10 и не по-стари отъ 12 години. Приеменъ изпитъ държатъ, въ обемъ на програмата за IV отдѣление на първоначалнитѣ училища, по законъ Божи, сръбски езикъ, славянски прочитъ, сръбска история и пѣние. Половина отъ приеманитѣ ученици сж държавни стипендианти, а половината самоподдържници. Допуснатитѣ на изпитъ ученици трѣбва да бждатъ здрави, да нѣматъ тѣлесенъ недостаткъ, да сж съ примѣрно поведение, да иматъ гласъ и слухъ. Стипендии се отпускатъ на ученици, чиито родители плащатъ данкъ до 30 лева. Прѣзъ настѣпващата

учебна година ще приема въ първи класъ на Богословското училище 30 ученика.

Въ монашеското училище на мѣнастира Раковица се приематъ момци не по-млади отъ 16 години, здрави тѣлесно и душевно, съ добро поведение, удостоверено отъ мѣстната община, и свършили съ добъръ успѣхъ най-малко първоначалното училище. Вънъ отъ това желаетъ да постѣпятъ въ училището сж длѣжни да прѣдставятъ писмено удостоверение, че родителитѣ и настоянитѣ имъ разрѣшаватъ да постѣпятъ въ монашеското училище и да приематъ въ свое врѣме монашески чинъ. За тази учебна година ще се приематъ 15 ученика.

ИЗЪ ВЪСТНИЦИТЪ И СПИСАНИЯТА.

Църквата и политическитѣ партии въ Русия.

Въ Русия духовенството се готви да вземе участие въ прѣдстоящитѣ избори за Думата, както и да тури кандидатурата на духовници за народни прѣдставители. Това участие на духовенството въ изборитѣ се прѣпоръчва официално отъ нѣкои руски иерарси. Напримѣръ, въ органа на Руския св. синодъ, „Церковныя вѣдомости“, въ броя отъ 18 тек. августъ, Прѣосвещеніятъ епископъ Никонъ членъ на св. Синодъ и на Държавния свѣтъ, помѣтя на уводно мѣсто статия, озаглавена „Моята добра дума къмъ православното духовенство“, въ която прѣпоръчва на духовенството да вземе най-живо участие въ изборитѣ, както и да свѣтва народа да даде гласа си „за най-добритѣ православни руси и да не дава гласъ за кадетитѣ, октобриститѣ“ и пр. политически сектанти и врагове на руския народъ и на Руската православна църква. Въ статия си Н. Прѣосвещенство, между другото, пише:

... „Отци и братя, служители и съртници на нивата на народното сърдце! Вие знаете, колко вжтрѣшни врагове сж се развѣдили, врагове на светата наша майка православна църква, врагове на завѣтнитѣ наши светици и родни прѣдания. Тѣ и на тая минута работятъ навредъ и подкопаватъ самитѣ устои на нашия народодържавенъ животъ. Трѣбва ли да наричамъ по име тѣхнитѣ съобщества или партии? Народътъ въ масата си малко е запознатъ съ тия названия, диви за неговия слухъ; затова пѣкъ той отлично умѣе да ги различава по тѣхнитѣ дѣла, по тѣхната пропаганда: кой е противъ майката — църква и не слуша нейното внушение и нейния гласъ; кой иска да ограничи самодържавието; кой натрапва на руския народъ братство и равенство съ юдеитѣ и съ другитѣ, враждебни на православната вѣра, другоплеменници, като отнима на народа правото да бжде домакинъ въ родната си земя — всички тия народътъ счита свои врагове, както и да се наричатъ тѣ: кагети ли, естѣри ли, есдеки ли или нѣкакви политически сектанти. . . Руския народъ изкони храни любовь къмъ църквата, всѣкога се вслушва въ нейния гласъ и се обръща къмъ нея въ нужди и несгоди политически. Грѣшно е за насъ, пастири църковни, да го оставимъ безъ рководство и въ днешната мѣчна за него политическа минута. Нашъ дългъ е да му посочимъ грозещитѣ опасности, да му разяснимъ, какво сж всички тия политически партии, всички тия кагети. октобристи, естѣри и есдеки, да изобличимъ лѣжливиостта на тѣхнитѣ обѣщания, на тѣхнитѣ тайни замисли. . . Тѣмъ

много се иска да втѣлпатъ у всички мисълта, че участие то на духовенството въ изборитѣ за Думата и въ нейнитѣ работи е вмѣсване на църквата въ политика. Тѣ нѣма да се подвоумятъ да наведатъ и думитѣ на Спасителя: *дайте Кесаревото на кесаря и Божието на Бога*. Но тъкмо тия думи ги изобличаватъ. Тѣ сж казани не на апостолитѣ, а на такива именно лицемѣри, като нашитѣ кагети, които искали да уловятъ Господа и го обвинятъ въ политика. Господъ имъ обяснилъ, че всички сме длѣжни да изпълняваме своя дългъ, както по отношение на Бога, като изпълняваме неговитѣ заповѣди, така и по отношение на господаря, като изпълняваме неговитѣ законни повеления. Знаятъ юдеитѣ и тѣхнитѣ съдѣйци, разни кагети и пр. юдейска челядь, че печатътъ е способенъ да прѣвъзпита повърхностнитѣ, че той може да хипнотизира масата и да ѝ втѣлпи това, което искатъ рководителитѣ на печата: и ето че не жалятъ пари да въздѣйствуватъ на духовенството чрѣзъ печата, да му втѣлпятъ, ако не прѣмо революционни мисли, то поне само тая мисль: „политиката не е работа на духовенството“. А какете най-послѣ за Бога, какво е това „политика“? Нема проповѣдта за любовь къмъ отечеството е политика? Нема горещиятъ позивъ за защита роднитѣ светици отъ поруганията на юдеи и отъ измѣнници е политика? Нема твърдото и рѣшително искане — да, искане! — да не се строятъ на примѣръ театри редомъ съ Божитѣ храмове, да не гърми, поне прѣдъ великитѣ празници, юдейската музика близо до храмоветѣ, да не смѣятъ да раздаватъ на дѣцата въ училището богохулни толстоєви книжки, да не назначаватъ юдеитѣ-професори на великитѣ празници, като Богоявление, входа въ Иерусалимъ и въ недѣлни дни, испити на православни дѣца, а земскитѣ началници, мировитѣ сѣдии и другитѣ служители на Темида да не назначаватъ въ празникъ заседанията си въ часове, отредени за богослужение, та това и много още друго нема е политика? Излиза, че всичко, което не се нрави на юдеитѣ и на нащитѣ измѣнници, тѣхни съюзници — всичко това е политика. Ето че и сега ние, пастири, трѣбва открито и навредъ да призовемъ руския народъ да избира за Царската дума най-добритѣ православни руси и да не дава гласъ за ония, които не искатъ да служатъ съ вѣра и правда, по свѣсть и съ клетва на самодържавния царъ, на православната църква и на родната руска земя. Нема, г. кагети, и това споредъ васъ ще бжде сжцо политика?“

Църковно-обществена лѣтопись.

Духовната семинария. Приемнитѣ конкурсни испити въ духовната семинария за I семинарски класъ почватъ на 25-й того. Както всѣка учебна година, така и тази за конкурсенъ испитъ сж подали заявление почти три пѣти повече ученици, отколкото е опрѣдѣлено, споредъ мѣстото, да се приематъ. Учителскитѣ свѣтъ подъ прѣдседателството на Н. Високопрѣподобие архимандритъ Макарий, ректора на семинарията, е разгледалъ постѣпилитѣ заявления и е допусналъ на конкурсенъ испитъ всички ученици, които отговарятъ на условията. Ще се приематъ, 45 ученика; отъ тѣхъ 5 ще бждатъ пълни стипендианти 5 полустипендианти, а останалитѣ самоподържници. При приемането ще се пази съразмѣрность по епархии.

Новоназначенъ свещеникъ въ Америка. Назначенъ е за свещеникъ въ г. Стеелтонъ въ Америка Н.

Всепрѣподобие иеромонахъ Григорий, академистъ, бившъ прѣподавателъ въ столичната Духовна семинария и прѣвъ изтеклата година такъвъ въ Цариградската духовна семинария. На 25 того Н. Всепрѣподобие заминава за г. Стеелтонъ да поеме длъжността си и да се посвети на служение на паството си, което го очаква съ радостъ и нетърпѣние.

Висшето богословско училище. Комисията, която произведе търга за постройка палатата на Висшето богословско училище, приключила протокола си и дала мнѣние да се утвърди търга, като се възложи прѣдприятието на прѣдприемача, който е направилъ най-големо процентно намаление. Като се прѣгледали тържнитѣ книжа и се взелъ прѣдъ видъ протокола на тръжната комисия, търгътъ се утвърдилъ. Прѣдприятието остава върху прѣдприемача Рангелъ Василевъ. Сжщиятъ прѣдприемачъ е строилъ зданието и на Духовната семинария.

Погребение. На 24-и того се извърши въ столицата погребението на починалия архимандритъ Теофилактъ, кончината на когото на друго мѣсто се хроникира въ днешния брой. Часътъ на четири подиръ пладне се дигнаха смъртнитѣ му останки отъ храма св. Георгий, дѣто бѣха оставени. Многобройни приятели и почитатели на покойния бѣха се събрали въ храма и прѣдъ храма да му отдадатъ своята почитъ и да сподѣлятъ печалта на неговото сѣмейство за тежката загуба, която прѣтърпяватъ въ негово лице и която е обща. Тукъ бѣ почти и цѣлото столично духовенство на чело съ Н. Високопрѣосвещенство св. Софийския митрополитъ г. Партений и Н. Прѣосвещенство св. Левкийския епископъ г. Варнаамъ, неговия викарій. Печалната процесия потегли отъ храма св. Георгий за съборния храмъ, дѣто се извърши опѣлото. Въ храма много народъ причака смъртнитѣ останки. На опѣлото присъствуваха министър-прѣседателъ г. Ив. Ев. Гешовъ, министритѣ г. г. Люцкановъ и Бобчевъ, прѣседателъ на Народното събрание г. Д-ръ Даневъ, депутация отъ страна на министерството на външнитѣ работи и изповѣданията, състояща се отъ съвѣтника г. П. Димитровъ и секретаря г. Семеновъ. Присъствуваха и други официални лица. Въ храма се казаха три рѣчи. Говориха Н. Всеблагоевѣнство свещ. М. Химитлийски, протосингелъ на св. Софийската митрополия, Н. Всеблагоевѣнство икономъ Ап. Георгиевъ и г. Ст. Костовъ. И тримата очертаха пастирската и гражданска дѣйностъ на покойния, като примѣрна, както и неговитѣ заслуги къмъ църквата и къмъ народа. Рѣчитѣ трогнаха дълбоко почитателитѣ на покойния. Това свидѣтелствуваха сълзитѣ, които се ронѣха по лицата имъ за труженика, който съ прѣданостъ е служилъ на църквата и на отечеството си.

Дарители. 1. На църквата „Св. Великомученикъ Георги“ въ с. Реселецъ, Вратчанско, Йорданъ Пиперовъ, търговецъ въ гара Червенъ-брѣгъ, подарилъ една камбана на стойностъ 200 лева.

2. На параклиса „Св. Троица“ въ с. Прѣселци, Георги Костадиновъ подарилъ камбана отъ 68 килограма на стойностъ 315 лева.

3. На църквата „Св. Димитрий“ въ село Брѣзово, Коста Атанасовъ отъ гр. Пловдивъ, наемателъ на пощенския тракъ Пловдивъ — Брѣзово, подарилъ единъ стъкленъ полиелей съ 8 свѣщи на стойностъ 150 лева.

4. За направата на новата църква „Успѣние Пр. Богородици“ въ гр. Орѣхово сж дали своята лепта слѣднитѣ щедри дарители:

Маринъ Тихоловъ 1025 л., Петръ Диловъ 1010 л., Петръ Драшански 985 л., Анастасия Мл. П. Дилова 800 л., Тодоръ Атанасовъ 755 л., Данаилъ Георгиевъ 795·75 л., Мария Ив. Нинова 750 л., Лало Райковъ 750 л., Иванъ К. Томовъ 1,405 л., Лука Братановъ 690 л., Василь

Гулевъ 660 л., Атанасъ Ив. Каракашевъ 450 л., Марко Петровъ 446 л., Цоко П. Василевъ 415 л., Маринъ Калиновъ 400 л., Дамянъ Цековъ 400 л., Бр. К. Д. Н. Торбови 320 л., Георги Д. Дохчовъ 315 л., Никола П. Тодаровъ 300 л., Йордана П. Дилова 300 л., Кунка Л. Зафирова 275 л., Василь Диковъ 260 л., Пело Ниновъ 257 л., х. Мария Лаловица 255 л., Тодоръ Абаджиевъ 256 л., Михалъ Моцовъ 250 л., Дуно Михайловъ 207 л., Иванъ Марковъ 206 л., Михалъ Ничевъ 205 л., Савчо Ивановъ 205 л., Д-ръ С. Тошковъ 200 л., Тачо Димитровъ 200 л., Мария Д. Тодорова 200 л., Иванъ А. Алексиевъ 200 л., Никола М. Неновъ 200 л., Петръ П. Бѣляковъ 200 л., Стоянъ Ивановъ 180 л., Куна Н. Тодорова 170 л., Косто Цачевъ 163 л., Георги Петровъ 150 л., Донка Романица 137 л., А. А. Лишинъ 133·50 л., Бр. Т. А. Торбови 120 л., Асенъ П. Диловъ 120 л., Димитръ Цановъ 120 л., Гуно Г. Николовъ 120 л., Маринчо Драгановъ 130 л., Филипъ Станковъ 114 л., Тодоръ Ничевъ 111 л., Стоянъ Пеневъ 110 л., Гочо Г. Коларовъ 110 л., Лило Диновъ 110 л., Петко Беновъ 109 л., Цачо Диковъ 108 л., Петръ Христовъ 108 л., Атанасъ Пантѣлевъ 102 л., Мария П. Димитрова 100 л., Иончо Христовъ 100 л., Тодоръ Ничевъ 100 л., Георги Д. Торбовъ 100 л., Марко Ничевъ 100 л., Братия Бѣлякови 100 л., Томо А. Кялевъ 100 л., Христо Цаковъ 100 л., Исаия Ив. Младеновъ 100 л., Михалъ Д. Торбовъ 100 л., Тихоль Мариновъ 88·35 л., Иванъ Пеневъ 85 л., Бано Христовъ 85 л., Драганъ Лалевъ 75 л., Михалъ Ничевъ 80 л., Михалъ Марковъ 70 л., Йорданъ Ионовъ 70 л., Кръстю Петковъ 69 л., Янко Димитровъ 65 л., Петръ Ценовъ 62 л., Ангелина Н. Тодорова 60 л., Ангелъ Н. Ивановъ 60 л., Иванъ Сабадошъ 60 л., Василь Пѣвевъ 60 л., Лазаръ Мариновъ 60 л., Косто Бърбеновъ 60 л., Ивановъ и Георгиевъ 50 л., Койчо Петковъ 50 л., Мария Ганчова 50 л., Димитръ Геневъ 50 л., Никола Мариновъ 50 л., Мария Лалова 50 л., Лазаръ Икономовъ 50 л., Георги Д. Пиперовъ 50 л., Иванъ Стояновъ 50 л., Янко Магеровъ 50 л., Парашкева Л. Братанова 50 л., Констандинъ Минчевъ 45 л., Маринчо Петковъ 40 л., Дочо Мръвковъ 40 л., Пенко Димитровъ 40 л., Иванъ Фрабодичъ 40 л., Владимиръ Икономовъ 40 л., Маринъ Л. Константиновъ 40 л., Никола М. Неновъ 40 л., Томо Русиновъ 35 л., Одисей Паскалѣидисъ 35 л., Илия Георгиевъ 35 л., Василь П. Драшански 30·40 л., Констандинъ Продановъ 30·20 л., Димитръ Тодоровъ 30 л., Иванъ Стояновъ 30 л., Георги Христовъ 30 л., Томо Стефановъ 30 л., Митруца Опро Динкова 30 л., Маринъ Ликинъ 30 л., Пано Манасиевъ 30 л., Игната Цвѣткова 30 л., Павелъ Марковъ 30 л., Стефанъ Попповъ 30 л., Райко Монева 30 лева, Еленчо Ивановъ 30 лева, Екатерина Ат. Минчева 30 л., Никола Мариновъ 30 л., Борисъ П. Диловъ 30 л., Минко Стояновъ 28 л., Никола Манчевъ 25 л., Цоло Мариновъ 25 л., Атанасъ Геловъ 25 л., свещ. Павелъ Ивановъ 25 л., Стоянъ Ивановъ 25 л., Аврамъ Стайковъ 25 л., Василь П. Бѣляковъ 25 л., Иванъ А. Каракашевъ 25 л., Иванъ Ставровъ 22 л., Никола Д. Тодоровъ 20·20 л., К. Драндаровъ 20 л., П. Д. Ивановъ 20 л., Никола Петрановъ 20 л., Тодоръ Ивановъ 20 л., М. Тодоровъ 20 л., Василь Мариновъ 20 л., Иванъ Стефановъ 20 л., Тодоръ Братановъ 20 л., Василь Георгиевъ 20 л., Д. К. Пърповъ 20 л., Д-ръ Каракашевъ 20 л., Тончо Върбинъ 20 л., Добри Гарваловъ 20 л., Петръ Цанковъ 20 л., Петръ Сямовъ 20 л., Георги Киселовъ 20 л., Михалъ Марковъ 20 л., Цено Иванчовъ 20 л., Атанасъ Н. Върбановъ 20 л., Петръ Бѣляковъ 20 л., Първанъ Костадиновъ 20 л., Иванъ Мариновъ 20 л., Маринъ Мильовъ 20 л., Василь Тихоловъ 20 л., х. Генчо Гулевъ 20 л., Илия Табаковъ 20 л., Любо-

миръ Зафировъ 20 лв., Цоло Мариновъ 20 лв. Доце И. Баниковъ 20 лв., Георги С. Цоински 20 лв., Дочо А. Драндиски 20 лв., Аврамъ Стайковъ 20 лв., Никола Н. Баневъ 20 лв., Коста Яневъ 20 лв., Братанъ Павловъ 20 л., Маринъ Д. Ликинъ 20 л., Никола Д. Йоцевъ 22 л., Ионики Ив. Гръковъ 20 лв., Димитръ Хр. Николовъ 20 л., Никола Данчевъ 20 лв., М. Братановъ 20 лв., Никола М. Ничевъ 20 лв., Методи Кр. Бѣляковъ 20 лв., Христо Рашковъ 20 лв., Маринъ Цаковъ 20 лв., Н. Вели заревъ 20 лв., Христо Ставровъ 20 лв., Никола Ив. Ниновъ 20 лв., Тонко Ц. Р. Василевъ 20 лв., Димитръ Ц. Диковъ 20 лв., Петко Ат. Минчевъ 20 лв., Георги Цвѣтковъ 20 лв., М. М. Ничевъ 20 лв., Тодоръ Н. Иончовъ 20 лв., Христо П. Марковъ 20 лв., Иванъ Н. Младеновъ 20 лв., Т. М. Тихоловъ 20 лв., Лило Диновъ 29 лв., Иванъ А. Тодоровъ 20 лв., Спасъ Трояновъ 20 лв., Цеко Нейчевъ 20 лв., Георги Н. Торбовъ 20 лв., Нишанъ Техлириянъ 20 лв., Анастасия Н. Торбова 20 л., Петко Павловъ 18 лв., Димитръ Василевъ 16 лв., Коста Янчевъ 15 лв., Тодоръ М. Торбовъ 15 лв., Кръсто Коцовъ 15 лв., А. К. Тренколовъ 15 лв., Тодоръ Екимжиевъ 15 лв., Никола Давидовъ 15 лв., Велко Илиевъ 15 лв., Христо Стефановъ 15 лв., М. Кралевъ 15 лв., Георги Иотовъ 10 лв., Лазаръ П. Георгиевъ 10 лв., Димитръ Хр. Байраковъ 10 лв., Тане Аврамовъ 10 лв., Маринъ Н. Ликинъ 10 лв., Тодоръ Петковъ 10 лв., Дечо Йоловъ 10 лв., Цако Сжбовъ 10 лв., Симеонъ Тодоровъ 10 лв., Ив. Гетовъ 10 лв., Николчо Цоловъ 10 л., Димитръ А. Враняшки 10 лв., Стефко Стояновъ 10 лв., Кръсто Пентовъ 10 лв. Д-ръ Д. Тошковъ 10 лв., Д-ръ Хайдutowъ 10 лв., Марко Ничевъ 10 лв., Николчо Д. Торбовъ 10 лв., Тончо Койчовъ 10 лв., Иванъ Спасовъ 10 лв., Петко Илиевъ 10 лв., Иванъ Павловъ 10 лв., Маринъ Н. Цаковъ 10 лв., Георги Мариновъ 10 лв., Илия Пауновъ 10 лв., Рашко П. Лучевъ 10 лв., х. Цока Димчева 10 лв., Блажо Кръжаловъ 10 лв., Тодоръ Р. Горановъ 10 лв., Калинъ Мариновъ 10 лв., Атанасъ Г. Вировски 10 лв., Тотю Боевъ 10 лв., Стоянъ Ив. Стояновъ 10 лв., Никола Найденовъ 10 лв., Димитръ Кожухаря 10 лв., Ионъ Ив. Пауновъ 10 лева, Антонъ Деяновъ 8 л., Христо Лаловъ 8 л., Савчо Ивановъ 8 л., Василь Цаневъ 8 лв., Кръстю Бѣляковъ 7 лв., Димитръ Бързия 7 лв., Димитръ Василевъ 7 лв., Иванчо Пауновъ 6 лв., Димитръ Геновъ 6 лв., Маринъ Върбановъ 6 лв., Цвѣтко Радански 5 лв., Томо Първановъ 5 лв., Върбанъ Станколовъ 5 лв., Цено Велчовъ 5 лв., Лазаръ Ангелковъ 5 лв., Михалъ Коновъ 5 лв., Нейчо А. Ангеловъ 5 лв., Павелъ Ивановъ 5 лв., Илия Матевъ 5 лв., Андрей Младеновъ 5 лв., Трифонъ Тодоровъ 5 лв., Иванъ Драгановъ 5 лв., Стефанъ Опровъ 5 лв., Симеонъ Тодоровъ 5 лв., Тончо Танчевъ 5 лв., Цвѣтко Коцовъ 5 лв., Дичо Божиновъ 5 лв., Александъръ Геновъ 5 лв., Ангелъ Кръшиевъ 5 лв., Кръстю Цвѣтковъ 5 лв., Василь Оцѣтовъ 5 лв., Младенъ Павловъ 5 лв., Цана Тихолова 5 лв., Маринъ Ликипъ 5 лв., Игнатъ Цанковъ 5 лв., Лало К. Мръвковъ 5 лв., Василь Грънчаровъ 5 лв., Димитръ Н. Краевъ 5 лв., Иванъ Г. Куковъ 5 лв., Филипъ П. Шашовъ 5 лв., Атанасъ Катрановъ 5 лв., Иосифъ Ненковъ 5 лв., Борисъ Дочевъ 5 лв., Станко Гецовъ 5 лв., Иванъ П. Шурдовъ 5 лв., Христо М. Иончовъ 5 лв., Вълчо Дичовъ 5 лв., Лазаръ Браталовъ 5 лв., Захари Иванчовъ 5 лв., Георги Трайковъ 5 лв., Мито Петковъ 5 лв., Д-ръ Хр. Владигеровъ 5 лв., Стоянъ Ивановъ 5 лв., Иванъ Братановъ 5 лв., Цеко Петковъ 5 лв., Симеонъ Митовъ 5 лв., Аврамъ Стойковъ 5 лв., Димитръ Пиперковъ 5 лв., Рафаилъ Василевъ 5 лв., Петко Каменовъ 5 лв., Пенко Илиевъ 5 лв., Мария Д. Милчева 5 лв., Ангелъ Цвѣтковъ 5 лв., Никола Стойковъ 5 лв., Илия Велчовъ 5 лв., Димитръ Лаловъ 5 лв., Иванъ Василевъ

5 лв., Дочо Тодоровъ 5 лв., Ионка М. Моцова 5 лв., Наслѣдницитѣ на Тодоръ Атанасовъ 5 лв., Дросо Фотографина 4 лв., Никола Костовъ 4 лв., Никола Туиковъ 4 лв., Владимиръ Георгиевъ 4 лв., Иванъ Петровъ 4 лв., Илия Кифоровъ 3 лв., Мана Иончова 3 лв., Велко Паскуловъ 3 лв., Цеко Петковъ 3 лв., Георги Пиперковъ 3 лв., Николаки Мариновъ 3 лв., Михалъ Стояновъ 3 лв., Тодоръ Драгиевъ 3 лв., Иванъ Шурдовъ 3 лв., Петръ Тодоровъ 3 лв., Иванъ Петровъ 2 лв., Тошо Илиевъ 2 лв., Александъръ Божиновъ 2 лв., Флоро Вълковъ 2 лв., Илия Продановъ 2 лв., Иванъ Георгиевъ 2 лв., Артинъ Давидовъ 2 лв., Петко Митовъ 2 лв., Василь Бѣляковъ 2 лв., Мария Бончова 2 лв., Иванъ Томасъ 2 лв., Стефанъ Ст. Брабевски 1 лв., Илия Матевъ 1 лв., Иванъ Диоловъ 1 лв., Василь М. Островски 1 лв., Иванъ Тодоровъ 1 лв., Ангелъ Цвѣтковъ 1 лв., Стойко Стояновъ 1 лв., Иванъ П. Дачковъ 1 лв., Христо Становъ 1 лв., Страшимиръ Ив. Пиперковъ 1 лв., Янко Вълковъ 1 лв., Тодоръ Горановъ 1 лв., Георги Ралчовъ 2 лв., Мария Дочовица 1 лв. Лало Ив. Враняшки 140 лв., Владимиръ Георгиевъ 140 лв., Мария Покл. Лаловица 140 лв., Мария х. Санева 140 лв., Маринъ Върбановъ 91 лв., Екатерина Ат. Минчева 140 лв., Цоко Покл. Семкова 140 лв., Иванъ Тодоровъ 60 лв.

Силистрен. Църковно Настоятелство

Обявление

№ 54

Църковното Настоятелство при Църквата „Св. Св. Ап. Петръ и Павелъ“ въ гр. Силистра обявява за знание на господа интересующитѣ се, че на 1-й идущий мѣсець септември въ 2 — 5 часа слѣдъ обѣдъ въ канцеларията му ще се произведе повторно търгъ съ явно малонадаване за доставката на (2000) двѣ хиляди килограма чистъ пчеленъ восъкъ, мѣстенъ или анадолеки.

Желающитѣ конкуренти да се съобразятъ съ закона за общественитѣ прѣдприятия.

За вземане участие въ търга иска се 450 лв. закогъ.

гр. Силистра, 13 августъ 1912 год.

Отъ Настоятелството.

1—2

Хасковска Околийска Църковна Свѣццоливница.

Обявление

№ 61

Хасковската околийска църковна свѣццоливница извѣстява, че на 24-ий септемврий т. г. въ канцеларията ѝ ще се произведе търгъ съ тайна конкуренция за отдаване на прѣдприемачъ доставката на 3500 килограма чистъ пчеленъ анадолеки или мѣстенъ восъкъ и 160 пакета прѣжда, бѣлѣна италиянска № 4, погрѣбни на свѣццоливницата прѣзъ 1913 г.

Офертитѣ ще се приематъ отъ 3 — 5 часа слѣдъ обѣдъ.

Приблизителна стойност за осъбка възлиза на 15750 50, а за прѣждата 1920 лв. искания залогъ за осъбка е 787 50 лв., а за прѣждата 96 лв., прѣдставени въ банково удостовѣрение.

Желающитѣ да взематъ участие въ търга, трѣбва да се съобразятъ съ чл. 11 отъ закона за обшественитѣ прѣдприятия.

Всѣки конкурентъ за осъбка трѣбва да прѣдстави непрѣменно въ свѣщоливницата десетъ дни прѣди търга, около 5 килограма осъкъ, отъ качество, съ което ще конкурира.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день въ канцеларията на свѣщоливницата.

гр. Хасково, 18 августъ 1912 г.

1 - 1 Прѣседателъ * Свещ. В. Вълевъ.

Обявление

Свършилъ съ отличие Бачковското пѣвческо училище прѣди три години и до днесъ пѣвецъ и дирекгентъ на пѣвчески хоръ при съборната църква въ гр. Свищовъ, дири подходящо мѣсто. Споразумение **Тодоръ Юр. Ангеловъ книжаръ Свищовъ.**

1 - 2

Обявление

№ 16

Църквата „св. Николай“ въ гр. Плевенъ, има нужда отъ единъ *всѣкидневенъ пѣвецъ*, който да знае добръ църковния редъ и да владѣе псалтирното пѣние, срѣщу добро възнаграждение.

За споразумение до настоятелството.

1 3 Отъ църк. настоятелство.

Обявление

Свършилъ съмъ съ отличие Бачковското пѣвческо училище, имамъ и нѣколко годишна практика като църк. пѣвецъ. Търся подходяще мѣсто при скромно възнаграждение.

с. Хасанъ Беглий, К.-Агачко.

Ив. П. Стефановъ.

Обява

Настоятелството на храма „св. В. М. Георги“ въ Гор.-Орѣховица съобщава, че на 23 септември н. г. ще произведе търгъ за отдаване подъ наемъ църковнитѣ дюкени.

Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ въ църковната канцелария.

Всички равноси сж за смѣтка на прѣдприемача.

гр. Гор.-Орѣховица 22 августъ, 1912 год.

Прѣседателъ : Ив. Пѣевъ.

Баташко Църковно Настоятелство.

ИЗВЪСТИЕ.

№ 20.

Църковното настоятелство въ историческия Батакъ, Пещерска околия, има честь да извѣсти, че на 8-ий септември н. г. ще се извърши освѣтяването на храма „Св. Богородица“ въ Батакъ, отъ Негово Високопрѣосвещенство Пловдивския митрополитъ Максимъ.

Като извѣстява това на почитаемата публика, най учтиво апелира къмъ всички ония родолюбци, които цѣнятъ важната историческа роль, която изиграха батачени прѣзъ кървавата 1876 година, за свободата на България, да посѣтятъ това скромно тържество.

Тѣ ще засвидѣтелствуватъ почти къмъ паметта на падналитѣ герои въ оная бурна епоха и уважение, което хранятъ къмъ останалитѣ живи ветерани. —

Умоляватъ се всички свещенници да разгласятъ настоящето извѣстие на своитя енориящи въ църквитѣ.

Село Батакъ, 13-ий Августъ 1912 г.

Отъ Настоятелството.

Обявление

№ 15.

Управлението на мѣнастиря „св. Никола“ при с. Калугерово, Т.-Пазарджикска околия, обявява на интересующитѣ се лица че ще продава на търгъ мѣнастирското т. г. грозде отъ лозята находяща се въ землището на с. Калугерово, Лъчово, Кара Мусалъ въ мѣстноститѣ Припека, Рята и Геренова Лжка. Дава се подъ наемъ едно линско зграде въ мѣнастрия.

Търга ще се произведе на 2 септември т. г. отъ 2 до 4, часа слѣдъ обѣдъ въ мѣнастирската канцелария.

Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки день въ мѣнастирската канцелария.

Монастиръ „св. Никола“, 14 августъ 1912 г.

Игуменъ Иеромонахъ : Кирилъ

Кестамболско църковно настоятелство.

Обявление

№ 6.

Църковната настоятелство въ с. Кестамболъ обявява на интересующитѣ се, че на 2-и септември н. г. ще произведе търгъ съ явно натдаване за продажба дървата отъ църковната гора въ мѣстността „Металикя“, кестамболско землище, отъ около 30 декара. Търгътъ ще се произведе въ църковната килия. Наддаването ще стане общо за цѣлото пространство включая празнитѣ мѣста.

Първоначална оцѣнка 70 лева.

Залогъ за правоучастие въ търга е 5 лева.

Членоветѣ 11 и 14 отъ закона за обшественитѣ прѣдприятия сж задължителни за конкурентитѣ.

с. Кестамболъ, 14 августъ 1912 г.

Отъ Настоятелството.